

Gimnazja w obliczu reformy oświaty 2017

Skutki kadrowe reformy oświaty
– 20 przykładów z życia szkoły

MICHAŁ KOWALSKI

Reforma oświaty, która ma się rozpocząć już 1 września 2017 r., niesie za sobą konsekwencje m.in. w sferze kadrowej. Ustawodawca zamierza wprowadzić specjalną procedurę zwalniania nauczycieli wygaszanych gimnazjum. Z kolei nauczyciele zespołów szkół i gimnazjów, które będą podlegały przekształceniom, przejdą do nowo powstałych szkół. Nie oznacza to jednak, że wszyscy zachowają pracę.

Najistotniejsze zmiany planowane są w gimnazjach, które będą podlegały stopniowemu wygaszaniu wskutek zaprzestania prowadzenia rekrutacji do klas I. Proces wygaszania ma potrwać przez lata szkolne 2017/2018 i 2018/2019. W tym okresie ustawodawca zamierza wprowadzić dwuetapowe rozwiązania kadrowe względem nauczycieli i innych pracowników wygaszanego gimnazjum.

Stan nieczynny albo rozwiązanie stosunku pracy

Już w roku szkolnym 2016/2017, a także 2017/2018 dyrektor gimnazjum prowadzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego powinien wytypować nauczycieli zatrudnionych na podstawie mianowania lub umowy o pracę na czas nieokreślony, których dalsze zatrudnienie nie będzie możliwe, o automatycznym przejściu w stan nieczynny – z 1 września odpowiednio 2017 r. lub 2018 r. Informacje powinny być złożone w formie pisemnej w terminie do 15 maja odpowiednio 2017 r. lub 2018 r. Dyrektor nie powinien kierować informacji do wszystkich nauczycieli w szkole, lecz tylko do tych, których dalsze zatrudnienie nie będzie możliwe ze względu na zmiany organizacyjne powodujące wygaszenie kształcenia w gimnazjum – patrz: z praktyki szkolnej 1.

Z praktyki szkolnej 1

W dniu 15 maja 2017 r. dyrektor wygaszanego wręczył informacje o przejściu w stan nieczynny wszystkim nauczycielom, którzy w roku szkolnym 2016/2017 prowadzili zajęcia w klasach III (brak możliwości podjęcia nauczania ponownie w klasach I z uwagi na ich wcześniejsze wygaszenie. Informacje takie nie trafiły natomiast do nauczycieli, którzy w roku szkolnym 2016/2017 nie prowadzili zajęć w klasach III i możliwe było utrzymanie ich zatrudnienia w dotychczasowym wymiarze. Stan nieczynny nauczycieli rozpocznie się 1 września 2017 r.

Wyartykułowanie zgody bądź milczenie nauczyciela przez 7 dni od dnia otrzymania pisemnej informacji będzie skutkowało przejściem w 6-miesięczny stan nieczynny z dniem 1 września 2018 r. Niewątpliwą zaletą stanu nieczynnego będzie pierwszeństwo w podjęciu zatrudnienia na wolnych stanowiskach nauczycielskich, o których informacje będą publikowane na stronie internetowej właściwego kuratorium oświaty. Pierwszeństwo to będzie obejmowało również okres od dnia otrzymania informacji o przejściu w stan nieczynny do jego rozpoczęcia. Z drugiej strony, nauczyciel, który przejdzie w stan nieczynny, wprawdzie w tym okresie będzie pobierał wynagrodzenie zasadnicze, lecz utraci prawo do odprawy z tytułu rozwiązania stosunku pracy, gdyż jego stosunek pracy nie ulegnie rozwiązaniu, a wygaśnie po upływie 6 miesięcy stanu nieczynnego.

Odmowa przejścia w stan nieczynny

Nauczyciel może również odmówić przejścia w stan nieczynny, przy czym odmowa ta powinna być sformułowana wyraźnie. W takim przypadku dyrektor powinien wręczyć mu oświadczenie o rozwiązaniu stosunku pracy – nie później niż w dniu 31 maja 2016 r., z uwagi na konieczność upływu 3-miesięcznego okresu wypowiedzenia do końca roku szkolnego. Spóźnione wypowiedzenie skutkuje koniecznością zatrudniania nauczyciela w kolejnym roku szkolnym – patrz: z praktyki szkolnej 2.

Z praktyki szkolnej 2

Nauczyciel wygaszanego gimnazjum odmówił przejścia w stan nieczynny, po czym skorzystał ze zwolnienia lekarskiego do końca maja 2018 r. W trakcie zwolnienia przebywał poza miejscem zamieszkania. Dyrektor wysłał mu oświadczenie o rozwiązaniu stosunku pracy. Nauczyciel zapoznał się z oświadczeniem dopiero w dniu 2 czerwca 2018 r. Oznacza to, że wypowiedzenie zostało dokonane już po 31 maja 2018 r. i 3-miesięczny okres wypowiedzenia nie upłynie do 31 sierpnia 2018 r. W konsekwencji nauczyciel będzie kontynuował zatrudnienie do końca roku szkolnego 2018/2019.

Rozwiązanie stosunku pracy nauczyciela gimnazjum, który odmówił przejścia w stan nieczynny, będzie następowało tak jak dotychczas, w wyniku oświadczenia woli pracodawcy, złożonego na piśmie i zawierającego przyczyny wypowiedzenia i pouczenie o prawie odwołania się do sądu pracy. W takim przypadku nie stosuje się jednak art. 20 Karty Nauczyciela, co oznacza w szczególności, że dyrektor dokonujący wypowiedzenia stosunku pracy nauczyciela w związku z wygaszeniem gimnazjum nie musi konsultować go z organizacją związkową – patrz: z praktyki szkolnej 3. Obowiązek taki istnieje natomiast w stosunku do pracowników niepedagogicznych.

Z praktyki szkolnej 3

W dniu 22 maja 2018 r. nauczyciel wygaszanego gimnazjum odmówił przejścia w stan nieczynny. W konsekwencji z 23 maja 2018 r. otrzymał wypowiedzenie stosunku pracy. Nauczyciel odwołał się od wypowiedzenia do sądu pracy. W powództwie zażądał odszkodowania w kwocie 3-miesięcznego wynagrodzenia. Podniósł, że pracodawca naruszył prawo, nie konsultując zamiaru wypowiedzenia z organizacją związkową. Sąd oddalił powództwo, wskazując, że w przypadku wypowiedzeń związanych z procedurą wygaszania gimnazjum szkoła nie ma takiego obowiązku.

Wysokość odpraw

W związku z rozwiązaniem stosunku pracy nauczyciel wygaszanego gimnazjum otrzyma odprawę:

- 1) nauczyciel zatrudniony na podstawie mianowania – 6-miesięczne wynagrodzenie zasadnicze
- 2) nauczyciel zatrudniony na podstawie umowy o pracę otrzyma odprawę zależną od stażu pracy, w wysokości:
  - a) 1-miesięcznego wynagrodzenia, jeżeli był zatrudniony w danym gimnazjum krócej niż 2 lata,
  - b) 2-miesięcznego wynagrodzenia, jeżeli był zatrudniony w danym gimnazjum od 2 do 8 lat,
  - c) 3-miesięcznego wynagrodzenia, jeżeli był zatrudniony w danym gimnazjum ponad 8 lat.

Rozwiązanie stosunku pracy obejmie również tych pracowników niepedagogicznych, których z uwagi na wygaszanie gimnazjum nie będzie można dalej zatrudniać już w roku szkolnym 2017/2018 lub 2018/2019. Także ci pracownicy otrzymają odprawy na takich samych zasadach, jak nauczyciele zatrudnieni na podstawie umowy o pracę.

Ograniczenie zatrudnienia...

Stan nieczynny i rozwiązanie stosunku pracy nie będą jedynymi rozwiązaniami na pierwszym etapie wygaszania gimnazjów. Dyrektor musi bowiem brać pod uwagę nauczycieli, którzy w latach szkolnym 2016/2017 lub 2017/2018 będą realizowali pensum zarówno w klasach II, jak i III. Wygaszanie gimnazjum nie wykluczy definitywnie ich dalszego zatrudnienia w kolejnym roku szkolnym 2017/2018 lub 2018/2019, a jedynie uzasadni redukcję wymiaru zajęć. Dlatego przed przeniesieniem nauczyciela w stan nieczynny, dyrektor będzie mógł zaproponować mu ograniczenie zatrudnienia w trybie art. 22 ust. 2 Karty Nauczyciela i to nawet w wymiarze niższym niż ½ obowiązkowego wymiaru zajęć, o ile uzasadniają to względy organizacyjne w wygaszanym gimnazjum – patrz: z praktyki szkolnej 4.

Z praktyki szkolnej 4

W roku szkolnym 2016/2017 nauczyciel wygaszanego gimnazjum realizował 7 godzin w klasach I i 11 godzin w klasach III. Dyrektor zaproponował mu ograniczenie zatrudnienia na rok szkolny 2017/2018 do wymiaru 7/18 w celu kontynuacji nauczania w dotychczasowych klasach do zakończenia procesu edukacyjnego. Nauczyciel przyjął propozycję, a w konsekwencji nie został przeniesiony w stan nieczynny, lecz kontynuuje zatrudnienie w wymiarze 7/18.

Dyrektor może zaproponować nauczycielowi ograniczenie zatrudnienia i poinformować o przejściu w stan nieczynny w jednym piśmie. Musi jedynie pamiętać o zachowaniu terminu 15 maja.

Wzór 1.

Warszawa, ... r.

.....
(pieczęć szkoły)

Pani/Pan* .....
stanowisko: nauczyciel gimnazjum

PROPOZYCJA OGRANICZENIA ZATRUDNIENIA

Niniejszym z uwagi na brak możliwości dalszego zatrudnienia w pełnym wymiarze zajęć proponuję Pani/Panu ograniczenie zatrudnienia do wymiaru ....., wraz z proporcjonalnym zmniejszeniem wynagrodzenia.

Informuję, iż w przypadku braku zgody na przedstawioną propozycję z dniem 1 września ... r. zostanie Pani/Pan przeniesiona/-y w stan nieczynny, o ile w ciągu 7 dni od otrzymania niniejszego pisma nie złożą Pani/Pan oświadczenia o odmowie przejścia w stan nieczynny. W przypadku odmowy przejścia w stan nieczynny zostanie Pani/Panu wręczone wypowiedzenie stosunku pracy, który ulegnie rozwiązaniu z dniem 31 sierpnia ... r.

.....
(podpis i pieczęć dyrektora)

1. Wyrażam zgodę na propozycję ograniczenia zatrudnienia

.....
(podpis nauczyciela)

2. Nie wyrażam zgody na przejście w stan nieczynny.

.....
(podpis nauczyciela)

Złożenie propozycji ograniczenia zatrudnienia ma charakter opcjonalny i nie jest obowiązkiem dyrektora, który może od razu zdecydować się na poinformowanie nauczyciela o przejściu w stan nieczynny – patrz: z praktyki szkolnej 5.

Z praktyki szkolnej 5

Nauczyciel wygaszanego gimnazjum poinformowany 15 maja 2018 r. o przeniesieniu w stan nieczynny złożył oświadczenie o odmowie przejścia w ten stan. W konsekwencji z 25 maja 2018 r. dyrektor rozwiązał jego stosunek pracy za 3-miesięcznym wypowiedzeniem. Nauczyciel odwołał się do sądu pracy i zażądał odszkodowania od gimnazjum, wskazując, że powinien najpierw otrzymać propozycję ograniczenia zatrudnienia. Sąd pracy nie przyznał racji nauczycielowi i oddalił powództwo. Wskazał, że złożenie propozycji ograniczenia zatrudnienia nie jest obowiązkiem dyrektora.

Nauczyciele, których zatrudnienie zostanie ograniczone a następnie ich stosunek pracy zostanie rozwiązany w roku szkolnym 2017/2018 lub 2018/2019, otrzymają odprawy takie jak w przypadku nauczycieli zwolnionych bez ograniczenia zatrudnienia. Wcześniejsze ograniczenie zatrudnienia nie zmniejszy wysokości odprawy.

...które nie przerywa stażu na wyższy stopień awansu zawodowego

Do 31 sierpnia 2019 r. ograniczenie zatrudnienia w gimnazjum do wymiaru niższego niż ½ obowiązkowego wymiaru zajęć nie spowoduje przerwania stażu na wyższy stopień awansu zawodowego. Ponadto nauczyciel może kontynuować staż rozpoczęty w wygaszanym gimnazjum, jeżeli w ciągu 12 miesięcy od dnia rozwiązania stosunku pracy podejmie kolejne zatrudnienie w szkole, bez względu na wymiar zajęć – patrz: z praktyki szkolnej 6.

Z praktyki szkolnej 6

Nauczyciel wygaszanego gimnazjum od 1 września 2017 r. realizuje staż na stopień dyplomowanego. Z dniem 1 września 2018 r. nastąpiło ograniczenie jego zatrudnienia do wymiaru 9/18. Czy nauczyciel może kontynuować staż?

Tak, gdyż pozwala mu na to przepis przejściowy. Co więcej, jeżeli znajdzie zatrudnienie w innej szkole w ciągu 12 miesięcy od dnia rozwiązania stosunku pracy w gimnazjum (z dniem 31 sierpnia 2019 r.), wówczas będzie mógł ukończyć staż niezależnie od wymiaru zajęć w nowej szkole.

Jednak po ograniczeniu zatrudnienia do wymiaru niższego niż ½ nauczyciel nie będzie mógł już rozpocząć stażu – patrz: z praktyki szkolnej 7.

Z praktyki szkolnej 7

Z dniem 1 września 2017 r. nauczycielowi wygaszanego gimnazjum ograniczono zatrudnienie do wymiaru 5/18. W tym samym dniu nauczyciel złożył wniosek o rozpoczęcie stażu na stopień dyplomowanego. W takiej sytuacji dyrektor powinien poinformować nauczyciela o braku możliwości rozpoczęcia stażu z uwagi na zmniejszenie wymiaru zajęć poniżej połowy.

Pierwszeństwo w zatrudnianiu nauczycieli w stanie nieczynnym

Wprawdzie nauczyciele korzystający ze stanu nieczynnego nie będą mogli skorzystać z odpawy z tytułu rozwiązania stosunku pracy, niemniej jednak ustawodawca zamierza usytuować ich w uprzywilejowanej pozycji w dostępie do ponownego zatrudnienia w oświacie.

Narzędziem, które ma sprzyjać łatwiejszemu znalezieniu pracy przez takich nauczycieli, będzie nałożenie na dyrektorów szkół prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego obowiązku przekazywania informacji o wolnych stanowiskach nauczycielskich do właściwego kuratoria oświaty. Obowiązek taki będzie istniał do 31 sierpnia 2023 r. Przekazane informacje będą publikowane na stronie internetowej kuratorium.

Z obowiązkiem ciążącym na dyrektorach ma korespondować prawo nauczyciela gimnazjum korzystającego ze stanu nieczynnego do pierwszeństwa w zatrudnieniu na wolnym stanowisku wskazanym w ogłoszeniu (obowiązujące do 31 sierpnia 2019 r.). Warto zauważyć, że pierwszeństwo w zatrudnieniu ma dotyczyć tych nauczycieli, którzy wybrali stan nieczynny, także w okresie od dnia otrzymania informacji o przeniesieniu do dnia przejścia w stan nieczynny. Nie skorzystają z niego nauczyciele, którzy odmówili przejścia w stan nieczynny, wskutek czego ich stosunek pracy został rozwiązany z dniem 31 sierpnia 2017 lub 2018 r.. Zasada pierwszeństwa nie może jednak promować nauczycieli, którzy nie posiadają kwalifikacji do zajmowania danego stanowiska – patrz: z praktyki szkolnej 8-9.

Z praktyki szkolnej 8

W dniu 10 października 2017 r. dyrektor przedszkola przekazał informację o wolnym stanowisku pracy do kuratora oświaty. Informacja została opublikowana na stronie internetowej kuratorium. Aplikacje na wolne stanowisko złożył nauczyciel A, zatrudniony w gimnazjum i przeniesiony w stan nieczynny, nauczyciel B zatrudniony w gimnazjum, któremu w roku szkolnym 2017/2018 ograniczono zatrudnienie do wymiaru 7/18 oraz nauczyciel C, którego stosunek pracy został rozwiązany z 31 sierpnia 2017 r. w wyniku odmowy przejścia w stan nieczynny. Wszyscy kandydaci spełniają wymogi kwalifikacyjne. Którego nauczyciela powinien zatrudnić dyrektor?

Zgodnie z zasadą pierwszeństwa nauczyciela korzystającego ze stanu nieczynnego, dyrektor powinien zatrudnić nauczyciela A.

Z praktyki szkolnej 9

W dniu 10 grudnia 2018 r. na stronie internetowej kuratorium oświaty opublikowano informację o wolnym stanowisku nauczycielskim w szkole branżowej I stopnia. Aplikację zgłosił nauczyciel gimnazjum korzystający ze stanu nieczynnego oraz emerytowany nauczyciel, który już poprzednio pracował jako nauczyciel w zasadniczej szkole zawodowej. Nauczyciel gimnazjum nie posiada kwalifikacji do zajmowania stanowiska wskazanego w ofercie pracy. Z tego względu zasada pierwszeństwa nie ma tu zastosowania i dyrektor szkoły branżowej I stopnia powinien zatrudnić drugiego z nauczycieli.

W roku szkolnym 2018/2019 pozostaną tylko zwolnienia...

Z końcem roku szkolnego 2018/2019 nastąpi zgodnie z planem ustawodawcy całkowite wygaszenie gimnazjum. Z tego względu stosunki pracy pozostałych nauczycieli gimnazjum prowadzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego, zatrudnionych na podstawie

mianowania lub umowy o pracę na czas nieokreślony, a także pracowników niepedagogicznych zostaną rozwiązane po upływie 3-miesięcznego okresu wypowiedzenia, z dniem 31 sierpnia 2019 r.

Tak, jak w roku szkolnym 2017/2018, obowiązkiem dyrektora będzie wręczenie każdemu ze zwalnianych nauczycieli i pracowników niepedagogicznych oświadczenia woli o wypowiedzeniu stosunku pracy do końca maja 2019 r. Obowiązek ten obejmie osoby, którzy utrzymały zatrudnienie po poprzednim roku szkolnym, z wyjątkiem nauczycieli przebywających w stanie nieczynnym, gdyż ich stosunki pracy ulegną wygaśnięciu z mocy prawa. Zwalniani nauczyciele i pracownicy otrzymają odprawy.

Dyrektor wygaszanego gimnazjum będzie pełnił swoją funkcję do końca kadencji, jednak nie dłużej niż do 31 sierpnia 2019 r. Dotyczy to również wicedyrektora i innych stanowisk kierowniczych. Zaś w przypadkach uzasadnionych względami organizacyjnymi organ prowadzący będzie mógł przedłużyć powierzenie stanowiska dyrektora gimnazjum na okres nie dłuższy niż do dnia 31 sierpnia 2019 r., ewentualnie powierzyć na ten okres pełnienie obowiązków dyrektora wicedyrektorowi albo innemu nauczycielowi szkoły.

W roku szkolnym 2018/2019 dyrektor nie będzie informował nauczycieli o przejściu w stan nieczynny, lecz od razu wręczy im wypowiedzenia stosunku pracy.

...chyba, że dojdzie do przekształcenia lub włączenia szkoły

Wygaszenie gimnazjum nie jest jedynym sposobem jego eliminacji ze struktury szkolnictwa. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego prowadzącej dotychczasowe gimnazjum będzie mógł bowiem podjąć uchwałę o:

- przekształceniu gimnazjum,
- włączeniu gimnazjum do szkoły podstawowej, liceum ogólnokształcącego, technikum (starego lub nowego typu) lub szkoły branżowej I stopnia

w terminach 1 września 2017 r., 1 września 2018 r. bądź 1 września 2019 r.

Jeżeli organ stanowiący zdecyduje się na przekształcenie gimnazjum lub włączenie do innej szkoły, wówczas nauczyciele dotychczasowego gimnazjum oraz pracownicy niepedagogiczni z dniem przekształcenia lub włączenia staną się z mocy samego prawa odpowiednio nauczycielami i pracownikami tej szkoły. Dodatkowo w odniesieniu do pracowników niepedagogicznych na stanowiskach urzędniczych dopuszczalne będzie ich przenoszenie do innych jednostek samorządowych – patrz: z praktyki szkolnej 10.

Z praktyki szkolnej 10

Z dniem 1 września 2018 r. doszło do włączenia gimnazjum do liceum ogólnokształcącego. W następstwie włączenia podjęto decyzję o przeniesieniu służbowym pracownika gimnazjum zatrudnionego na stanowisku referenta do pracy w innej samorządowej jednostce organizacyjnej a mianowicie w ośrodku pomocy społecznej.

Obowiązkiem dyrektora przekształcanego lub włączanego gimnazjum będzie poinformowanie wszystkich nauczycieli i pracowników o zmianie pracodawcy. Informacja ta powinna być

złożona na piśmie w terminie do 15 maja w roku, w którym dochodzi do przekształcenia (włączenia) gimnazjum do innej szkoły – patrz: z praktyki szkolnej 11.

Z praktyki szkolnej 11

Rada gminy podjęła uchwałę o przekształceniu gimnazjum w szkołę podstawową z 1 września 2017 r. W konsekwencji obowiązkiem dyrektora gimnazjum jest poinformowanie wszystkich pracowników niepedagogicznych oraz nauczycieli o zmianie pracodawcy. Informacje powinny być przekazane w terminie do 15 maja 2017 r.

Nie oznacza to jednak, że wszyscy przeniesieni nauczyciele zachowają pracę. W szkołach powstałych z gimnazjum i tych, do których gimnazja zostaną włączone, funkcjonowały będą oddziały gimnazjalne. W związku z tym dyrektor będzie musiał, spośród wszystkich nauczycieli nowo powstałej szkoły, wytypować nauczycieli do wypowiedzenia i zastosować wobec nich procedury takie, jak w przypadku wygaszania gimnazjum – patrz: z praktyki szkolnej 12. Procedura taka będzie stosowana do 29 lutego 2020 r.

Z praktyki szkolnej 12

Rada gminy w porozumieniu ze starostwem powiatowym podjęła uchwałę o włączeniu gimnazjum do szkoły branżowej I stopnia, z 1 września 2017 r. W szkole branżowej utworzono 2 oddziały gimnazjalne (klasy II i III). Dyrektor musi zastosować procedurę przenoszenia w stan nieczynny (ewentualnie składania propozycji ograniczenia zatrudnienia) wobec nauczycieli, których z uwagi na wygaszanie oddziałów gimnazjalnych nie będzie można dalej zatrudniać. Nie będzie natomiast mógł zwalniać nauczycieli na podstawie art. 20 Karty Nauczyciela (zakaz będzie obowiązywał do 20 lutego 2020 r.).

Dyrektor dotychczasowego gimnazjum, który posiada kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska dyrektora w szkole, w którą gimnazjum zostało przekształcone, z dniem przekształcenia stanie się dyrektorem nowopowstałej szkoły i będzie pełnił swoją funkcję do końca kadencji. W przypadkach uzasadnionych względami organizacyjnymi kadencja dyrektora może zostać przedłużona do 31 sierpnia 2019 r. Natomiast w przypadku włączenia gimnazjum do innej szkoły, dotychczasowy dyrektor gimnazjum stanie się wicedyrektorem szkoły, do której gimnazjum zostanie włączone, pod warunkiem posiadania odpowiednich kwalifikacji. W przypadkach uzasadnionych względami organizacyjnymi kadencja dyrektora lub wicedyrektora może zostać przedłużona do 31 sierpnia 2019 r.

Przejęciowe zmiany w Karcie Nauczyciela

Ustawodawca przygotował również kilka innych rozwiązań przejściowych, które w założeniu mają zwiększyć elastyczność w ruchu kadrowym i zwiększyć szanse nauczycieli wygaszanych gimnazjów na znalezienie pracy w innych szkołach.

W okresie do 31 sierpnia 2019 r. dopuszczalne będzie przeniesienie do innej szkoły także nauczyciela zatrudnionego na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. Przeniesienie nauczyciela z urzędu za jego zgodą nie będzie wymagało zapewnienia nauczycielowi w nowym miejscu pracy odpowiedniego do jego stanu rodzinnego mieszkania oraz miejsca pracy dla współmałżonka, jeśli jest on nauczycielem. Nie będzie natomiast można przenieść nauczyciela do innej szkoły bez jego zgody w trybie art. 19 Karty Nauczyciela – patrz: z praktyki szkolnej 13.

Z praktyki szkolnej 13

Na rok szkolny 2018/2019 w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym wystąpiła konieczność zatrudnienia wychowawcy. Kwalifikacje, które odpowiadają potrzebom programowym ośrodka, posiada inny nauczyciel zatrudniony na stanowisku wychowawcy w młodzieżowym ośrodku socjoterapii. Czy nauczyciela tego będzie można przenieść bez jego zgody do młodzieżowego ośrodka socjoterapii?

Nie. W okresie do 31 sierpnia 2019 r. przeniesienie do innej szkoły będzie wymagało w każdym przypadku zgody nauczyciela.

Z kolei nałożenie na nauczyciela obowiązku uzupełniania etatu w innej szkole przez organ prowadzący w trybie art. 22 ust. 1 Karty Nauczyciela w okresie do 31 sierpnia 2019 r. będzie mogło nastąpić także w odniesieniu do nauczyciela, który w dotychczasowym miejscu pracy jest zatrudniony w wymiarze mniejszym niż ½ obowiązkowego wymiaru zajęć – patrz: z praktyki szkolnej 14.

Z praktyki szkolnej 14

Nauczyciel był dotychczas zatrudniony w pełnym wymiarze zajęć w zespole szkół składającym się ze szkoły podstawowej i gimnazjum. W ramach zatrudnienia realizował 6 godzin w szkole podstawowej i 12 godzin gimnazjum. W następstwie przekształcenia zespołu szkół w gimnazjum nauczycielowi będzie można przydzielić jedynie 6 godzin. W takiej sytuacji organ prowadzący może nałożyć na nauczyciela obowiązek uzupełniania etatu w wymiarze 12 godzin w innej szkole. Rozwiązanie takie można stosować do 31 sierpnia 2019 r.

Znalezieniu zatrudnienia przez nauczycieli z wygaszanego gimnazjum ma również sprzyjać ograniczenie liczby godzin nadwymiarowych w szkołach ponadpodstawowych prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego. Otóż w roku szkolnym 2019/2020, średnia liczba godzin nadwymiarowych przypadająca na etat nauczyciela w szkole ponadpodstawowej nie może przekroczyć średniej liczby godzin nadwymiarowych przypadających na etat nauczyciela w tej szkole w roku szkolnym 2016/2017. Ograniczenie to nie będzie obowiązywało w stosunku do:

- nauczycieli przedmiotów teoretycznych w szkołach i placówkach prowadzących kształcenie zawodowe oraz na kwalifikacyjnych kursach zawodowych,
- nauczycieli praktycznej nauki zawodu,
- nauczycieli przedmiotów artystycznych w szkołach artystycznych.

Ustawodawca zamierza również wprowadzić ograniczenie w zatrudnieniu w więcej niż jednej placówce. W okresie do 31 sierpnia 2019 r. nauczyciel zatrudniony w pełnym wymiarze zajęć będzie mógł podjąć bądź kontynuować dodatkowe zatrudnienie w innej szkole wyłącznie za pisemną zgodą dyrektora szkoły wskazanej jako macierzysta. Naruszenie tego zakazu będzie uprawniało dyrektora szkoły macierzystej do rozwiązania stosunku pracy za 3-miesięcznym wypowiedzeniem z końcem roku szkolnego – patrz: z praktyki szkolnej 15.

Z praktyki szkolnej 15

Rozpoczął się rok szkolny 2017/2018. Nauczyciel jest zatrudniony w pełnym wymiarze zajęć w przedszkolu samorządowym. Jednocześnie w dniu 1 września 2017 r. podjął zatrudnienie w przedszkolu niepublicznym w wymiarze 1/8 etatu, nie uzyskując zgody dyrektora przedszkola

samorządowego. W takiej sytuacji dyrektor przedszkola samorządowego może rozwiązać umowę o pracę zawartą z nauczycielem za 3-miesięcznym okresem wypowiedzenia, który upływa 31 sierpnia 2018 r. (także w przedszkolu). Nie jest to jednak jego obowiązek.

Tak jak w przypadku ograniczenia liczby godzin ponadwymiarowych, powyższy zakaz nie będzie obejmował nauczycieli przedmiotów teoretycznych w szkołach lub placówkach prowadzących kształcenie zawodowe oraz na kwalifikacyjnych kursach zawodowych, nauczycieli praktycznej nauki zawodu oraz nauczycieli przedmiotów artystycznych w szkołach artystycznych.

Obowiązki informacyjne dyrektorów pozostałych szkół

Reforma oświaty to nie tylko likwidacja gimnazjów. Zgodnie z projektem MEN ma dojść do następujących przekształceń:

- 6-letnia szkoła podstawowa stanie się 8-letnią szkołą podstawową (1 września 2017 r.),
- 3-letnie liceum ogólnokształcące stanie się 4-letnim liceum ogólnokształcącym (1 września 2019 r.),
- 4-letnie technikum stanie się 5-letnim technikum (1 września 2019 r.),
- zasadnicza szkoła zawodowa stanie się 3-letnią branżową szkołą I stopnia (1 września 2017 r.),
- dotychczasowa szkoła policealna stanie się szkołą policealną dla osób posiadających wykształcenie średnie lub wykształcenie średnie branżowe, o okresie nauczania nie dłuższym niż 2,5 roku (1 września 2017 r.).

Z brzmienia projektowanych przepisów wynika, że skutek reformy dojdzie do powstania nowych rodzajów szkół i wyeliminowania dotychczasowych (przekształcenia). W konsekwencji ustawodawca przewidział, że dyrektorzy ww. szkół będą mieli obowiązek informowania wszystkich nauczycieli i pracowników szkoły, iż z dniem 1 września 2017 r. albo 2019 r. staną się oni z mocy samego prawa odpowiednio nauczycielami lub pracownikami szkoły powstałej w wyniku przekształcenia. Informacje powinny być przekazane do 15 maja roku, w którym następuje przekształcenie – patrz: z praktyki szkolnej 16.

Z praktyki szkolnej 16

Z dniem 1 września 2019 r. dochodzi do przekształcenia 4-letniego technikum w technikum 5-letnie. Obowiązkiem dyrektora technikum jest poinformowanie wszystkich nauczycieli i pracowników szkoły, iż z tym dniem staną się z mocy prawa nauczycielami i pracownikami technikum 5-letniego. Informacja powinna być przekazana najpóźniej w dniu 15 maja 2019 r.

Dyrektorzy dotychczasowych szkół oraz nauczyciele zajmujący w nich inne stanowiska kierownicze będą kontynuować pełnienie swych funkcji w przekształconej szkole – do końca kadencji.

Nauczyciele i inni pracownicy zespołów szkół zachowają pracę ...

Odmienne zasady mają rządzić likwidacją gimnazjów funkcjonujących w ramach zespołów szkół. Zespół szkół, w skład którego wchodzi gimnazjum, ma ulec przekształceniu w szkołę, która tworzyła zespół wraz z gimnazjum. Ustawodawca planuje dwa terminy przekształceń:

- 1 września 2017 r. – zespół składający się wyłącznie ze szkoły podstawowej i gimnazjum przekształci się w 8-letnią szkołę podstawową, zaś zespół składający się wyłącznie z gimnazjum i zasadniczej szkoły zawodowej w szkołę branżową I stopnia,
- 1 września 2019 r. - zespół składający się wyłącznie z gimnazjum i liceum ogólnokształcącego bądź technikum przekształci się odpowiednio w 4-letnie liceum ogólnokształcące bądź 5-letnie technikum.

W tych datach wszyscy nauczyciele i pracownicy niepedagogiczni dotychczasowych zespołów staną się z mocy samego prawa odpowiednio nauczycielami i pracownikami szkół wyodrębnionych w wyniku przekształcenia. Obowiązkiem dyrektora jest przekazanie każdemu nauczycielowi i pracownikowi pisemnej informacji o zmianie pracodawcy w terminie do 15 maja roku, w którym dochodzi do przekształcenia – patrz: z praktyki szkolnej 17–18.

Z praktyki szkolnej 17

Z dniem 1 września 2017 r. nastąpiło przekształcenie zespołu szkół składającego się ze szkoły podstawowej i gimnazjum. Obowiązkiem dyrektora zespołu jest przekazanie wszystkim nauczycielom i pracownikom pisemnych informacji, zgodnie z którymi z dniem 1 września 2017 r. stali się oni odpowiednio nauczycielami/pracownikami szkoły podstawowej. Informacje należy przekazać do 15 maja 2017 r. Informacja powinna trafić nie tylko do osób wykonujących pracę w gimnazjum, ale również w szkole podstawowej.

Z praktyki szkolnej 18

W dniu 1 września 2019 r. zespół szkół ponadpodstawowych składający się z gimnazjum i liceum ogólnokształcącego został przekształcony w 4-letnie liceum ogólnokształcące. Dyrektor zespołu ma obowiązek poinformować na piśmie wszystkich nauczycieli i pracowników zespołu o tym, że z dniem 1 września 2019 r. stali się oni odpowiednio nauczycielami/pracownikami liceum. Informacje należy przekazać do 15 maja 2019 r.

Dotychczasowi dyrektorzy przekształcanych zespołów obejmą z mocy prawa funkcję dyrektora wyodrębnionej szkoły z dniem przekształcenia. Dotyczy to również wicedyrektorów i innych stanowisk kierowniczych. Będą ją pełnić do końca okresu, na jaki powierzono im stanowisko kierownicze w zespole szkół. Organ prowadzący będzie mógł przedłużyć kadencję dyrektora maksymalnie do 31 sierpnia 2019 r. w przypadkach uzasadnionych względami organizacyjnymi – patrz: z praktyki szkolnej 19.

Z praktyki szkolnej 19

W dniu 1 września 2017 r. zespół szkół składający się z gimnazjum i zasadniczej szkoły zawodowej został przekształcony w szkołę branżową I stopnia. Kadencja dyrektora zespołu, który z mocy prawa z dniem 1 września 2017 r. obejmie funkcję dyrektora szkoły branżowej I stopnia, miała zakończyć się z dniem 31 sierpnia 2018 r. Mając na uwadze wieloletnie doświadczenie na stanowisku nauczyciela, a także dyrektora w zasadniczej szkole zawodowej, organ prowadzący przedłużył kadencję dyrektora do 31 sierpnia 2019 r.

W stosunku do nauczycieli szkół wykształconych z zespołu, w których nadal funkcjonują oddziały gimnazjalne, zostaną zastosowane analogiczne rozwiązania, jak w przypadku przekształcania/włączania samodzielnych gimnazjów. Oznacza to, że dyrektorzy będą musieli wytypować nauczycieli, którzy z uwagi na likwidację oddziałów gimnazjalnych nie mogą dalej

pracować, i poinformować ich o przeniesieniu w stan nieczynny, a w razie odmowy – wręczyć wypowiedzenia. Rozwiązanie to będzie stosowane do 29 lutego 2020 r.

...ale nie w każdym przypadku

Do przekształcenia zespołu szkół nie dojdzie, jeżeli gimnazjum wchodzi w skład zespołu innego niż wyżej wymienione. W takiej sytuacji zostanie zastosowana procedura wygaszania klas gimnazjum. Niestety w projekcie ustawy nie określono, jakie będzie miało to konsekwencje kadrowe dla nauczycieli takiego zespołu wykonujących pracę w gimnazjum. Wydaje się jednak, że jeśli projekt zostanie uchwalony w takim kształcie, to konieczne będzie stosowanie procedury analogicznej, jak w przypadku wygaszania pojedynczego gimnazjum. W konsekwencji niektórzy nauczyciele pracujący w gimnazjach już w roku szkolnym 2016/2017 otrzymają informacje o przejściu w stan nieczynny. Natomiast w roku szkolnym 2018/2019 stosunki pracy pozostałych nauczycieli i pracowników wykonujących pracę w gimnazjum ulegną rozwiązaniu – patrz: z praktyki szkolnej 20.

Z praktyki szkolnej 20

Zespół składający się z przedszkola, szkoły podstawowej i gimnazjum, na rok szkolny 2017/2018 nie będzie prowadził rekrutacji do klasy I gimnazjum. Do 15 maja 2017 r. nauczyciele, z którymi nie będzie można kontynuować zatrudnienia z powodu wygaszenia klasy I gimnazjum, powinni otrzymać informacje o przejściu w stan nieczynny. W razie odmowy przejścia w stan nieczynny powinni otrzymać wypowiedzenie stosunku pracy, a ewentualnie propozycję ograniczenia zatrudnienia – do końca maja 2018. Taka sama procedura zostanie zastosowana w 2017 r. Pozostali nauczyciele otrzymają wypowiedzenie stosunku pracy do końca maja 2019 r.

Rozwiązania w szkołach niesamorządowych i niepublicznych

Jak wiadomo, przepisy Karty Nauczyciela stosuje się w szkołach niesamorządowych oraz niepublicznych w bardzo ograniczonym zakresie. W szczególności zastosowania względem nauczycieli tych szkół nie znajdują przepisy dotyczące rozwiązywania nauczycielskiego stosunku pracy, w tym zakresie obowiązują bowiem regulacje Kodeksu pracy. Mając to na względzie, ustawodawca zaproponował odmienne rozwiązania kadrowe dla nauczycieli tych szkół.

Przede wszystkim względem nauczycieli niepublicznych i niesamorządowych gimnazjów nie będzie stosowany stan nieczynny ani ograniczenie zatrudnienia, zarówno w procedurze wygaszania, jak i przekształcania bądź włączania gimnazjum do innej szkoły. Co oczywiste, w szkołach tych nie znajdą również zastosowania rozwiązania przejściowe dotyczące przenoszenia na inne stanowiska, uzupełniania etatu w innej szkole i ograniczenia zatrudnienia. Natomiast obowiązywać będzie zakaz podejmowania lub kontynuowania dodatkowego zatrudnienia przez nauczyciela zatrudnionego w pełnym wymiarze zajęć bez zgody dyrektora szkoły macierzystej.

Istotne różnice będą dotyczyły również przenoszenia nauczycieli z mocy prawa do szkół, w których gimnazja zostaną przekształcone lub do których będą włączone. Otóż ci nauczyciele, którzy nie będą posiadali kwalifikacji do nauczania w nowej szkole, zamiast informacji o przeniesieniu do nowej szkoły, otrzymają wypowiedzenia stosunku pracy.

Podsumowanie z komentarzem

Jeżeli projekt ustawy Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe zostanie uchwalony i wejdzie w życie w takim kształcie jak obecnie, wówczas czeka nas prawdziwa rewolucja także w sferze kadrowej. Zwłaszcza w okresie przejściowym. tj. w latach szkolnych 2016/2017, 2017/2018 i 2018/2019 dyrektorzy będą musieli realizować wiele dodatkowych obowiązków względem swoich pracowników, związanych nie tylko z wygaszaniem gimnazjów ale również przekształceniami innych szkół.

Niestety wiele kontrowersji wywołuje również zabieg polegający na przejściu wszystkich nauczycieli i pracowników zespołu szkół wykonujących pracę w gimnazjum wchodzącym w jego skład, do szkoły, w którą przekształci się zespół. W roku przekształcenia nie dojdzie więc do masowych zwolnień w przekształcanych zespołach, niemniej jednak w kolejnych latach szkolnych dyrektorzy nowopowstałych szkół będą zmuszeni zmierzyć się ze znacznymi nadwyżkami kadrowymi.

Źródło:

- projekt ustawy Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (projekt w brzmieniu z 3 listopada 2016 r.) – art. 222 i n.

Michał Kowalski

radca prawny, specjalista prawa oświatowego

STOPKA REDAKCYJNA

Redaktor: Michał Kowalski
E-book nr: 2PO0013
Wydawnictwo: Wydawnictwo Wiedza i Praktyka sp. z o.o.
Adres: 03-918 Warszawa, ul. Łotewska 9a
Kontakt: Telefon 22 518 29 29, faks 22 617 60 10, e-mail: cok@wip.pl
NIP: 526-19-92-256
Numer KRS: 0000098264 – Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, Sąd Gospodarczy XIII
Wydział Gospodarczy Rejestrowy. Wysokość kapitału zakładowego:
200.000 zł
Copyright by: Wydawnictwo Wiedza i Praktyka sp. z o.o. Warszawa 2016